19 Ιανουαρίου 2026

Ηθική έξαρση, για την εορτή του Αγίου Αθανασίου, στην Παναγία Χρυσοσπηλιώτισσα! – Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος

/ Γενικά Θέματα

Μέσα σε κλίμα άφατης κατάνυξης και με την παρουσία του λαού των Αθηνών έλαβε χώρα την Κυριακή 18-1-26, ο εορτασμός του στυλοβάτη της ορθοδόξου εκκλησίας μας, Επισκόπου Αλεξανδρείας, Μεγάλου Αθανασίου, στην Παναγία Χρυσοσπηλιώτισσα.

Της περίσεπτης φυσιογνωμίας της πίστεώς μας, που με την θεολογική του οξύνοια και τον έμπεδο φιλοσοφικό του στοχασμό, κατέρριψε στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο της Νικαίας τον ασεβή Άρειο και εδραίωσε την ορθόδοξη πίστη στον χριστιανικό

κόσμο. Στην αγαπημένη μας ιστορική οδό Αιόλου, με τα καλαίσθητα νεοκλασικά της, που κομίζει τόσες και τόσες βαρύτιμες ιστορικές και κοινωνικές μνήμες, συνέρρευσε ο αθηναϊκός λαός, στο λαμπροστόλιστο με την βυζαντινή πορφύρα καλλιεπή ναό της Παναγίας Χρυσοσπηλιωτίσσης, για να τιμήσει την άχραντη μνήμη του κορυφαίου της πίστεώς μας.

Κατά την ορθόδοξη παράδοση, ο Άγιος Αθανάσιος είδε το φώς της ζωής το 296 μ.Χ. ή το 295 κατά άλλους μελετητές της ορθοδοξίας. Οι γονείς του ήταν φτωχοί και δεν είχε την οικονομική άνεση για να λάβει την μόρφωση που επιθυμούσε. Πάραυτα με την επίπονη και σκληρή προσωπική του μελέτη, κατόρθωσε να σφυρηλατήσει ένα πολύ σπουδαίο θεωρητικό υπόβαθρο στην θεολογία και την φιλοσοφία.

Αλλά την ίδια ώρα που έλειπαν στηνοικογένεια τα χρήματα για την επιβαλλόμενη μόρφωση, οι ευλαβικοί και ενάρετοι γονείς του, τον γαλούχησαν με αγάπη και ξεχωριστή φροντίδα, σε ευγενή ηθικά πρότυπα ζωής. Θεσμικά θα ενταχθεί στο φάσμα της ορθοδόξου πίστεως, με την χειροτόνησή του ως διάκονος το 312 μ.χ. από τον πατριάρχη Αλεξανδρείας Αλέξανδρο. Η χρονική αυτή περίοδος ταυτίζεται, με τις μεγάλες αναστατώσεις στο φάσμα της ορθοδοξίας, απο την εμφάνιση της αίρεσης του Αρείου και των θεολογικά ομοϊδεατών του. Γεγονός που συγκλόνισε τον ορθόδοξο κόσμο και υπέσκαψε το θεολογικό φρόνημα πολλών χριστιανών.

Ο Άγιος Αθανάσιος ωστόσο καίτοι νεαρός στην ηλικία και χαμηλόβαθμος στην ιερατική ιεραρχία, προσήλθε με θάρρος και παρρησία στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο της Νικαίας το 325 μ.Χ. και καταπλήσσοντας τους παρευρισκομένους επισκόπους, διατύπωσε ακλόνητα επιχειρήματα για την κατάρριψη του Αρειανισμού, εστιάζοντας στο Ομοούσιο της Αγίας Τριάδος. Ήταν μια εκδήλωση της υψηλής και στέρεας θεολογικής του παιδείας, γονιμοποιημένης απο την ευλογία του θεού, προκειμένου να αποβληθεί το εξάμβλωμα της αρειανικής αιρέσεως απο το σώμα της εκκλησίας.

Κατ΄ουσίαν όπως έχει καταγραφεί απο τους μεγάλους πατέρες της εκκλησίας μας, τα πρώτα επτά άρθρα του Ιερού Συμβόλου της Πίστεώς μας δηλαδή του «Πιστεύω», τεκμηριώθηκαν απο τον Άγιο Αθανάσιο, που άφησε αναλλοίωτο έτσι το πολυεπίπεδο θεολογικό του αποτύπωμα, στην ορθόδοξη ιστορία. Το 326 μ.Χ. ή το 328 ο Άγιος Αθανάσιος, εκλεγμένος απο τον κλήρο και τον λαό, ανήλθε στο ύπατο αξίωμα του επισκόπου Αλεξανδρείας διαδεχόμενος τον Αλέξανδρο. Και επισκοπούσε την διδασκαλία του κυρίου, με ευγενές θεολογικό ήθος, αλλά και με αυστηρά προσήλωση συνάμα στους ιερούς κανόνες.

Γνωρίζοντας την καιροσκοπική θεολογικά συμπεριφορά του Αρείου, ο Άγιος

Αθανάσιος του αρνήθηκε την κοινωνία. Κάτι που τον έφερε αντιμέτωπο, με την υψηλή πολιτική επιρροή που διέθετε στον αυτοκρατορικό θρόνο ο Άρειος, επισύροντας σωρεία διώξεων και βασανιστηρίων. Με αλλεπάλληλες συκοφαντίες πρός τους αυτοκράτορες Μ. Κωνσταντίνο, Κωσταντίνο τον υιό, Ιουλιανό τον Παραβάτη και τον Ουάλη, ο Άρειος και οι συνοδοιπόροι του ειδωλολάτρες ή Εθνικοί όπως αποκαλούνταν, κατόρ-θωσαν να εκδιώξουν τον Αθανάσιο απο τον επισκοπικό θρόνο και να τον εξορίσουν συνάμα πολλές φορές.

Όμως παρόλες τις διώξεις και τα παρελκόμενα βασανιστήρια, δεν εκάμφθη ποτέ το υψηλό και αδαμάντινο φρόνημα του μεγάλου πατέρα της εκκλησίας μας. Ο Άγιος Αθανάσιος εξορίστηκε στην πόλη Τρίβερι (Τρέβιρα) της Γαλλίας, φυγαδεύτηκε στη Ρώμη και στην συνέχεια στην έρημο και για πολλούς μήνες έμενε κρυμμένος σε υπόγεια και τρώγλες, υφιστάμενος χίλιες μύριες ταλαιπωρίες.

Συνολικά διήρκεσαν 46 ολόκληρα χρόνια οι αλλεπάλληλοι διωγμοί του. Ενώ εμβόλιμα πολλοί απο τους αυτοκράτορες που τον εξεδίωκαν αναγνωρίζοντας την πλάνη τους, τον ανακαλούσαν στο επισκοπικό του αξίωμα. Όμως και ο επόμενος νέος αυτοκράτορας υπο την επίρροια των ανθρώπων του Αρείου, υπέπεφτε στο ίδιο ολίσθημα της δίωξης του Μεγάλου Αθανασίου, υιοθετώντας τις σκευωρίες που είχαν χαλκευτεί για τον σκοπό αυτό. Το χρονικό διάστημα που ο Αθανάσιος κρύβονταν στην έρημο, απόλαυσε την ηθική θαλπωρή και στήριξη των μοναχών της ερήμου, ηγέτιδα φυσιογνωμία των οποίων ήταν ο Άγιος Αντώνιος.

Ο Αθανάσιος γοητεύτηκε απο την ιερά ασκητική μορφή του Αγίου Αντωνίου, που ήταν αξεπέραστο πρότυπο της μοναστικής ζωής και συνέγραψε έτσι και τον βίο του. Όμως είχε σημάνει η ώρα της ηθικής αποκατάστασης του Αγίου Αθανασίου, μετά απο πολύχρονες διώξεις και εξορίες και επέστρεψε έτσι μετά βαΐων και κλάδων στον επισκοπικό θρόνο της Αλεξανδρείας, διδάσκοντας και ιεραρχώντας τον ορθόδοξο λαό. Τελικά μετά απο όλη αυτή την πολύπλαγκτη και βασανιστική μακραίωνη θεολογική του πορεία, παρέδωσε το πνεύμα του στην θεία δύναμη στις 2 Μαΐου του 373 μ.Χ.

Διάστικτος από κατάνυξη, αλλά και από τον ωραίο στολισμό της βυζαντινής πορφύρας – που έχει πάντα την φροντίδα και την μέριμνα του ευλαβούς προϊσταμένου του ναού, πατέρα κ.κ. Αθανασίου Αττάρτ, ο μεγαλοπρεπής ναός της Παναγίας Χρυσοσπηλιωτίσσης, ανέδυε τον άχραντο λυρισμό των πιστών και την ιερότητα της μεγάλης ημέρας της Ορθοδοξίας μας. Της εορταστικής λειτουργίας χοροστάτησε ο ευσεβής πατέρας και προϊστάμενος του ναού κ.κ. Αθανάσιος Αττάρτ, που είχε και την ονομαστική εορτή του.

Με το πέρας της λειτουργίας ο πατέρας Αθανάσιος, εξήρε με τον πολυδύναμο

θεολογικά λόγο του, τον ενάρετο βίο και την συμβολή του πολύφωτου αστέρα της ορθοδοξίας Μεγάλου Αθανασίου, στην εδραίωση του συμβόλου της πίστεως και την ορθοδοξία εν γένει και ευχήθηκε ολόκαρδα σε όλους χρόνια πολλά. Ενώ με πολύ αγάπη και ηθική ευγένεια, πρόσφερε σε όλους τους παρισταμένους ένα κέρασμα για την ονομαστική του εορτή.

Και του χρόνου με υγεία, αγαπημένες μου Αθηναίες και Αθηναίοι. Χρόνια Πολλά και πανευφρόσυνα. Και ο στυλοβάτης της ορθοδοξίας μας Άγιος Αθανάσιος, να κατευοδώνει τα άξια βήματά σας.

Παραθέτουμε το Απολυτίκιο του Αγίου Αθανασίου:

Στύλος γέγονας Ορθοδοξίας, θείοιςδόγμασινυποστηρίζων την Εκκλησίαν, ίεράρχα Αθανάσιε, τω γαρ Πατρί τον Υιών ομοούσιον, ανακηρύξας κατήσχυνας Άρειον. Πάτερ Όσιε, Χριστόν τον θεόν ικέτευε, δωρήσασθαι ημίν το μέγα έλεος.

